

Statens vegvesen

Notat

Til:	4 Postmottak Region midt 5 Postmottak Region nord 2 Postmottak Region sør 3 Postmottak Region vest 1 Postmottak Region øst	Saksbehandler/telefon: Kristine Flesjø / 41926878 Vår dato: 27.10.2017 Vår referanse: 17/171900-1
Fra:	Prosjekt og kontrakt	
Kopi:	Jane Bordal	

Kontraktskrav om bruk av elektroniske tennere for sprengningsarbeider

1 Valg av tennertype - oppsummert

Formålet med notatet er å presisere og begrunne den ønskede praksis i forbindelse med valg av tennertype for bergsprengning i Statens vegvesens kontrakter, og er en oppfølging av ELM-sak 01-14-17.

Presiseringen går i korthet ut på at entreprenøren ikke skal låses opp mot ett bestemt valg av tennertype slik situasjonen vil bli hvis det eksempelvis stilles krav om bruk av elektroniske tennere i kontraktene. Det er heller ikke ønskelig at prosjektene betaler ekstra for å bruke en spesiell type tennere som en føring fra byggherren. Man greier ikke – med dagens kunnskap – å sette en entydig og allmenngyldig sammenheng mellom bruk av elektroniske tennere og bedring av sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA). Vi kan derfor ikke se at man pr i dag har grunnlag for å innføre generell bruk av elektroniske tennere med SHA som begrunnelse.

2 Bakgrunn og ansvarsforhold

ELM-sak 01-14-17 ble framlagt etter at en hurtigarbeidende komité nedsatt av Bransjerådet for fjellsprengning hadde rapportert sitt arbeid med å finne beste praksis for å forhindre gjenstående sprengstoff etter bergsprengning. Komitéens medlemmer kom fra både store og små entreprenører, rådgivere, sprengstoffbransjen, regionalt verneombud og Statens vegvesen.

Komitéens rapport ble utgitt i tide før konferansen Arctic Entrepreneur i januar 2017 og ble omtalt i paneldiskusjonen der. Det er komitéens oppfatning at entreprenøren ikke skal låses opp mot ett bestemt valg av tennertype slik det vil bli med krav om bruk av elektroniske tennere i kontrakten. Komitéen påpeker viktigheten av å velge rett produkt til den aktuelle utførelsen.

Det er viktig at beslutningene om å velge rett produkt tas av riktig, ansvarlig person med riktig kompetanse og innsikt i det aktuelle sprengningsarbeidet. I henhold til *Forskrift om sivil håndtering av eksplosjonsfarlig stoff* vil det være bergsprenger som utarbeider salveplan, med bergsprengningslederen tilgjengelig for råd og bistand i forbindelse med utarbeidelsen. Begge

er del av entreprenørens mannskap i våre kontrakter. I veiledningen til forskriften angir Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) at tennertype er ett av de sentrale elementer i salveplanen.

Forskriften er også konkret og klar på at hvis byggherren gir føringer for hvordan arbeidet skal utføres, skal han dokumentere kompetanse til å gi føringer som ivaretar kravene til en sikkerhetsmessig forsvarlig gjennomføring av sprengningsarbeidet. Slik Statens vegvesens virksomhet er organisert mener vi det ikke vil være mulig å oppfylle dette kompetansekravet inn i de deler av arbeidet hvor valg av tennertype skal gjøres – det vil si i utarbeidelsen av salveplaner. Dersom Statens vegvesen lager bestemmelser eller mekanismer i kontrakten som legger føringer i valg av tennertype, tar byggherren dermed over ansvar for arbeider som bergsprenger skal gjøre, men uten å ha kompetanse til dette på det aktuelle nivået. Dette vil med stor sannsynlighet være brudd på forskriften. Så vidt vi kjenner til har den juridiske grenseoppgangen på dette området ikke vært prøvd i rettssystemet ennå, og sannsynligheten for stevning mot byggherren vil dermed være betydelig i et aktuelt tilfelle.

3 Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA).

Der man ønsker å stille krav om bruk av elektroniske tennere er dette oftest drevet fram av forventninger om bedre sikkerhet mot utedonert sprengstoff (forsagere) og dermed et gunstig tiltak for bedre sikkerhet, helse og arbeidsmiljø. Komitéen nedsatt av Bransjerådet for fjellsprengning hadde som sin hovedoppgave å finne tiltak mot nettopp denne risikoen. Vi kjenner ikke til en nyere og mere grundig faglig gjennomdrøfting gjort av en så bredt sammensatt gruppe og med et så klart og entydig mandat. Denne komitéen anbefaler ikke å beskrive elektroniske tennere som et tiltak for bedre SHA. Vi ser pr. i dag ikke hvilket mere tungtveiende faglig grunnlag vi skal finne ensidig på Statens vegvesens side for å hevde et annet synspunkt.

Vennlig hilsen
Bettina Sandvin